

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt IV. Qua ratione ab ægritudine causetur Raptus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

Reperit, quae sive ita ab eo quo nomine appellaretur. Ipse vero tam fixe suaram figuram formationibus internum extitit, ut quid si iste interrogans diceret, penitus ignoraret, nisi quod insinuabat eudem, quod se non impediret, nihil aliud respondens, unde idcirco vitam perdidit. Ecce quam fortis erat media-tio, ut ob eius vigorosissimam civitatis sue expugnationem non perciperet, atque nec inimicum quidem agnoscitatem occidentem.

Platonis de seipso testimo-nium.

Præterea sic Platonem de seipso narrasse testatur Anctor operis de divina scientia secundum Aegyptios lib. 1. cap. 4. Ego sepius animo contemplans relicto corpore visus sum perfrui summo bono cum voluptate incredibili. Quare hec quodammodo atroxius, agnoscens me esse partem quandam superioris mundi, atque adeptum sentiens vita immortalitatem, subluce maxima, qua neque oratione exprimi potest, neque auribus percipi, neque cogitatione comprehenditur, tandem vero hac contemplatione descessus intellectus, recidit inphantasiā, tunc illa luce & deficiente factus sum tristior.

Tale quidam &c. initio Pimandtilegitur de Mercurio Trismegisto, qui in contemplatione naturæ, sponitis iam corporis sensibus, à divina mente raptus se ait, & de his quae scire optabat ab eadem institutum. Socratem etiam commemorat Alcibiades in convivio, aliquando uno gradu diem, & noctem usque ad solis exortum stetisse in medio exercitu cogitabundum. Cum igitur has à sensibus abstractiones miraculo accidisse non sit verisimile: concedendum est posse facultatem naturæ ecclasticum dari, & in hac operatione videatur esse Ficinus libro 13. de immortalitate animorum capitulo decimo quarto. Ubi allerit hoc unum, esse ex argumentis, quibus animæ rationalis à corpore solutio, atque immortalitas comprobatur.

Ratione enarrat probatur, quia anima totam suam vim, & attentionem ad inferiores actus retrahente, tunc tota virtus naturalis ejus ita circa eos intenditur, ut externis sensibus non attendat, nec spiritus ad sentiendum necessarios illis minister, quia virtus animæ est finita, & ideo absorbita vehementer in superioribus, ac internis ora intenta actionibus, non potest simul ad inferiores, & externas descendere, & attendere.

Quod confirmari quoque potest ex historia cuiusdam fæcere, de quo refert August. 14. de Civitate Dei cap. 24. quod ad naturam suam rapiebat, ita ut quævis non omnino privaretur sensuōne externa, vix tamen aliquid sentiebat. Verba Augustini audimus.

Iam illud multo est incredibilis, quod plerique fratres memoria recentissima experti sunt. Presbyter fuit quidam nomine Calanus in Parochia Calanensis Ecclesiæ, qui quando cœplacbat (rogobatur autem, ut hoc sacerdot ab eis, quem mirabilem coram scire cupiebat) ad imitatas quæsi lamentantur cuiuslibet hominis voces, ita se auferebat à sensibus & jacebat simillima mortuo, ut non solùm vellicante, atque pungente nanius sentiret, sed aliquando etiam signe ureceretur ad morte sine ullo doloris sensu, nisi postmodum ex vulnera. Non autem obnito, sed non sentiendo, non movere corpus eo probabatur, quod tanquam in defuncto nullus inveniebar. anhelitus hominum tamen voces si clarus loquerentur, tanquam de longinquæ se audire postea referebat. Hæc Augustinus, qui lib. 12. super Genesim ad litteram idem fecit repetit.

Ex quibus inferunt Martinum del Rio ^{littera} disquisit. Magie. quest. 25. manifeste fuisse deceptum, in eo quod afferit non esse possibilem talē abstractionem à sensibus naturaliter fieri posse, nisi operatione divina, aut præstigio dæmonis; ex ductus ratione, quia tanta animi attentione, & elevatio non videtur esse in potestate nostra, ut omnes experimus, cum contrarium doceant Divus Augustinus ubi supra. D. Thomas questione 175. articulo 1. & 2. categorice Autores superioris adducti; nec facile debentur raptus naturales dæmonis operationi adscribi, quia licet non sicut dubium dæmones possit hactenus ligare, ut superius diximus, tamen ubi non confitit expressè, vel non apparent signa, vel effectus operationis dæmoniacæ, non est illi adscendens similis effectus.

Neque facile invenies ullam implicationem in ista naturali, & vehementi applicatione, quia istud genus raptus naturalis raptum potest dependere ex dispositione phantasie, & ex consuetudine, aut delectatione, quam ultra speculatio, sive meditatio secum affert; & quare interduta talis potest esse dispositione phantasie, tantaque consuerudo cum delectatione conjuncta, ut eo ipso quo quis voluntarie applicatur ad considerandum, vel meditandum, ab ipsis objectis ita vehementer trahatur, ut gradatim procedat usque ad ecclasticum sive raptum.

In contemplatione vero vehementi, quando anima, propria intentione, & industria exitate ponitur, tunc non est dubium, quia hoc fiat divina cooperante inspiratione, ut superior ex Richardo docuimus.

C A P V T IV.

Qua ratione ab aegritudine causatur Raptus.

Intra alias causas Raptus D. Thomas hoc articulo i. enumerat ægreditur, ex qua in p. 12. primum procedere docuerunt D. Thomas, Jam dicit articulo, & prima parte questione IIII. articulo 3. in corpore, & de veritate questione 13. articulo 1. & D. Augustinus libro 12. super Genesim ad litteram cap. 12. 21. & 23. exprestè docuit, communis querenda experientia medicorum. Nam in Epilepsie ac phreneticis ita sensus ratione ægreditur sensuē, ut in eis organum tactus immobilitari, seu suo vigore orbatum esse videatur.

Capitulum vero à quia in Phreneticis, aut folioris, raptus proveniat, docet Augustinus ubi supra capite 21. dicunt: Nam phreneticis non dormiendo patitur perturbatus habent sentientias in capite, ut talia videant qualia somniantes vident. Cum ergo illud sit non dormiendo, hoc autem dormiendo, non tamenea, que videntur ex alio genere sunt quæ ex natura spiritus (id est, imaginationis) de quo, vel in quo sunt similitudines corporum.

Divus vero Thomas loco citato 1. partem candem fecit causam demonstravit. Tanta, inquit, potest esse commotio spiritum, & humorum, quod hujusmodi apparitiones etiam vigilantes faciunt, sicut patet in Phreneticis, & in aliis hujusmodi.

Ubi

Ubi Cajetanus prudenter advertit apparitionem imaginariam, quae frequentius in Raptu contingit, ex tribus posse provenire causis: feliciter ex voluntate imaginantis, ex commotione naturae sanz, vel agra, & ex commotione ab extrinseca causa, scilicet ab Angelo; interdum ex prima, interdum ex secunda, ita interdum ex tercia provenit.

Aegrundo autem dupliciter potest causare Raptum, aliquando hominem raptus absque alienatione a sensibus, ut explicat docuit D. Augustinus dicto cap. 12. Cum autem, ait, aliquis vi morbi, ut in phreneticis, & per sebrem accidere solet, ita corporalium rerum in spiritu exprimuntur imagines, tanquam ipsi corpori sensibus corpora presententur, manente tamen etiam in sensibus corporis intentione, sic tunc videntur, que in spiritu sunt imagines corporum, quemadmodum corpora ipsa per corpus: ita ut simul cernatur, & homo aliquis prasens oculis, & absens alius spiritu tanquam oculis. Quam lentitatem docuit etiam D. Thomas dicto art. 3. & ibi Cajetanus his verbis: Rursus, quia commotio & apparitus iste dilecti poterit se habere ad sensus exteriores, quia scilicet quandoque retrahit ab eis, & quandoque non, ideo ad pleniorum doctrinam apposuit D. Thomas, et in spiritu quandoque comitantibus sensibus, quandoque autem cum alienatione a corporeis sensibus; aliquando vero aegritudo alienacionem cauila sensibus, ut experientia doceat, & tradit D. Thomas de veritate, quest. 10. art. 9. in corpore.

Quae quidem doctrina communis est medicorum, imo experientia ipsa comprobatur, multos sane videmus phrenes laborantes, qui clausi oculis dehinc loquuntur de visionibus imaginariis. Præterea etiam multos conspicimus eodem morbo affectos, præpeditis oculi vide, re se quam plurima affirmantes; ac demum alios, qui apertis oculis, quæ adiunt omnia cernere, ac præterea visio solus phantasia, aliquid quod non adest, putare te certo videre, imo etiam apertis oculis nihil videre, imaginatione ipsa interioris errante circa spectabilia, nullum erandi principium ab oculis accipiens, ut optime docuit Valles libro 1. controversiarum capite 13. qui addit: quod oculo purissimo existente, curtales reddantur imagines, quales res se sunt, affectionem tamen non sentiente anima, perinde tunc hominem se habere ac si esset et tempore cœcus; unde mens cum ab his, quia oculum hominis egreditur omnino eß aliena, res alias fingere, ut faciunt dormentes, & cœci, qui delirant, quare potest errare imaginandi vis circa visibilita. etiam si proprium cernendi instrumentum non patitur.

Ex quibus coniicio non esse de essentia raptus, à sensibus alienati, nam arreptui, & phrenetici vident, tangunt, & loquuntur, sed quod ita sint à sensibus abstracti, & averti, ut illos cum uero, & exercitio perfecte careant; quamvis ipsi sensus illæsi permaneant; phrenetici enim talvi vi sentiendi externa, vitium in imaginatione patiuntur, sicut & ali sensibus exteris leuis, ratio, & imaginatio minimè lœdantur, inter hos autem non parum discriminis veratur; nam illi ex phrenide, vel ex aliqua aegritudine imaginationis vi laeta non possunt habere perfectum iudicium circa operationes sensuum exteriorum, nec possunt habere eum perfectum omnium sensuum, ita enim sunt rapti

Thom. à Iesu Oper. Tom. II.

& avocati ab infirmitate, sive à nimia imaginationis apprehensione, ut vix possint discernere objecta sensuum exteriorum, & sic decipiuntur, nam ut docet D. Thomas primæ parte, questione 84. articulo 8. Judicium ut perfec-
tum sit debet reduci & resolvi ad sensus exteri-
ores, hi vero cum habeant mentem saram, ac
imaginationem illasam, facile judicant se habere
sensus exteros latos, ut optime docuit Valles.
lib. 5. controversialib. supra.

Ex vehementi quoque corporis dolore simili-
les eriam raptus cauilari soleri. Solet enim ali-
quando doloris vehementia hominem ita à sensi-
bus eripere, ut ferè nihil sensibus percipiat, tia corpo-
ratus Hanc sententiam confirmat Augustinus libro 12. ratiu-
s super Genesim capite 17. exemplo ejusdam pte. toris ex atri-
ri, quicquam dolorem acerrimum patet, eju-
s labat vehementer cum jactatione membrorum mente sunt,
sanissima, sicut in crucifixis corporalium doloru-
m fieri solet. Deinde, inquit, intervices suas
abripiebatur ab omnibus sensibus, & facebat paten-
tibus oculis neminem circumstantium videns, ad nul-
lam relitationem se novens: Post aliquantulum
evigilans, nec iam dolens, quem viderat indica-
bat. Haec Augustinus. Aliquando etiam cruci-
tus, & dolores ita hominem vehementer tortu-
re solent, ut omnino à sensibus abstractus,
nihil omnino mente percipiens quasi mortuus il-
lo tempore quo affectio ista, sive paroxysmus du-
rat, permaneat: aliquando vero animo non
tam corporis dolore, quam spirituali pena,
ira interior afficitur, ut ex vehementia penae
à sensibus avertator: hanc vero raptus speciem
non tam ab aegritudine, sive dolore naturali,
quam ab ipso DEO immediatè causati solere,
fuisseque in beatissima Virgine hojusmodi ecsta-
sim, ac quandoque in aliis purissimis animabus
inferius demonstrabimus.

Nec dubium videtur similes raptus posse cau-
sari ex vehementia aliarum passionum, ut ex a-
more etiam turpi, exigenti tristitia, ac pra-
cipue ex melancholia, nec mirum; nam cum
hujusmodi ecstasis ex corporali aegritudine pro-
venire soleat, passiones autem animi aegritu-
dines sunt, & morbi quibus animus afficitur,
non mirum si cum vehementes sunt, hominem
extra seipsum aliquando abducant; quare nomi-
ne infirmitatis intelligi debet quilibet defectus
corporalis virtutis, qualis est transmutatio cor-
poralis, que impedit debitum usum imaginatio-
nis, que frequenter sequitur ex vehementioribus
passionibus, amoris, doloris, delectationis, & a-
liarum similius.

C A P V T . V .

Raptus
divinus à
solo Deo
procedere
posest.

Conclusio est certa, divinum scilicet Raptum.
Ad solo DEO posse causari; quam docet D. Vid. nos.
Thomas 2. 2. questione 175. articulo 1. & de veri-
tate quest. 13. art. 1. quam probat ea ratione; quia
raptus est mentis humanæ elevatio ab eo, quod
est secundum ipsum naturam in id, quod supra na-
turam vi superioris naturæ facta; propria autem
hominis, in quantum homo, operatio, est
intelligere mediante imaginatione, & sensu, & lib. 7.
operatio enim ejus, quæ solis intellectuali-
bus inhaeret, omnibus inferioribus præter-
missa.

li. 2

cap. 14.